

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 9, Issue 2, June 2021, p. 62-76

Received	Reviewed	Published	Doi Number
01.03.2021	17.05.2021	30.06.2021	10.29228/ijlet.49737

**Teachers' Views on Learning Losses
Caused by the Covid 19 Epidemic in Turkish Education**

*Emre CAN*¹

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the situation regarding learning losses in Turkish education during the Covid 19 outbreak, based on the views of Turkish teachers. For this purpose, the opinions of Turkish teachers were consulted. The research was conducted as a case study, which is one of the qualitative research designs. Research 131 Turkish teachers working in different provinces of Turkey participated. The opinions obtained with the semi-structured interview form developed in line with expert opinions were analyzed using content analysis and descriptive analysis method. As a result of the research, it was seen that the distance education opportunities implemented during the Covid 19 outbreak were insufficient in meeting the special objectives of the Turkish Language Teaching Program. It was determined that distance education, which was implemented during the Covid 19 outbreak, caused the most learning losses in the field of writing skills in teaching language skills. In addition, it has been determined that learning losses are experienced in the field of reading skills, grammar teaching, speaking skills, listening / watching skills, respectively, in the distance education process. In order to prevent the learning losses in Turkish education during the distance education process, Turkish Language Teaching Program should be organized considering the distance education opportunities.

Key Words: Turkish education, covid 19, distance education, learning loss.

**Covid 19 Salgınının Türkçe Eğitiminde Neden Olduğu Öğrenme
Kayıplarına İlişkin Öğretmen Görüşleri**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle Covid 19 salgını sürecinde Türkçe eğitiminde yaşanan öğrenme kayıplarına ilişkin durum tespiti yapmaktır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırmaya Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 131 Türkçe öğretmeni katılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilen görüşler, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe eğitiminde öğrenme kayıplarına neden olduğu tespit edilmiştir. Uzaktan eğitimin dil becerileri öğretiminde en fazla yazma becerisi alanında öğrenme kayıplarına neden olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca sırasıyla okuma becerisi, dil bilgisi öğretimi, konuşma becerisi, dinleme/izleme becerisi alanında da uzaktan eğitim sürecinde öğrenme kayıplarının yaşandığı belirlenmiştir. Türkçe öğretmenlerinin Covid 19 salgını sürecinde Türkçe eğitiminde yaşanan öğrenme kayıplarına yönelik telafi çalışmaları yapmaya çalıştıkları ancak yaşanan sorunlardan dolayı telafi çalışmalarının verimli olmadığı, öğrenme kayıplarına yönelik telafi çalışmalarının ancak yüz yüze eğitim yoluyla yapılabileceği anlaşılmaktadır. Uzaktan eğitim uygulamalarının MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirliğine yönelik geliştirilmesi gerekmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe eğitiminde yaşanan öğrenme kayıplarının önlenmesi açısından MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uzaktan eğitim imkânları göz önünde bulundurularak düzenlenmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, covid 19, uzaktan eğitim, öğrenme kaybı.

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, can4354@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9112-3169

Giriş

Eğitim, bireyin mutlu olması ve refahını sağlayacak hedefler doğrultusunda bireylerde çok yönlü ve kalıcı değişimleri oluşturma süreci olarak ifade edilmektedir (Demirtaşlı, 2014). Eğitim kavramıyla ilgili birçok tanım yapılmıştır. Karabacak'a (2017) göre eğitime yönelik yapılmış olan tanımlar dikkate alındığında, eğitime ilişkin ortaya çıkan temel öğelerden biri eğitimin bir süreç olmasıdır.

Ülkemizde Türkçe eğitimi ilkokul 1. sınıftan ortaokul 8. sınıfa kadar, formal eğitim yoluyla örgün eğitim kurumlarında yürütülmektedir. Formal eğitim, eğitimin başlangıcında hangi amaçların gerçekleştirilmek üzere bu eğitimin düzenlendiğinin bilindiği ve yapılacak eğitimin baştan sona her aşamasının planlı olarak yürütüldüğü eğitim şeklidir (Sönmez, 2014). Bu tanımdan hareketle Türkçe eğitiminin planlanmış ve düzenlenmiş bir sistem dâhilinde, belirlenen süreç içerisinde yürütülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Türkçe eğitimi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı (2019) ile planlanmıştır.

Günlük yaşantımızı etkileyen olağanüstü durumlar eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde uygulanan sistem ve süreci de etkilemektedir. Mart 2020'den itibaren ülkemizde görülmeye başlanan Covid 19 salgını, diğer alanlarda olduğu gibi eğitim alanında da önemli değişimlere neden olmuştur. Bu değişimler çerçevesinde ülkemizde ilk olarak tüm kademelerde eğitime ara verilmiştir. Salgının insan sağlığına olumsuz etkilerinin uzun süreli olacağına anlaşılması üzerine yine tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitime geçilmiştir.

Türkiye'de uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi göz önünde bulundurulduğunda 1923'ten sonra uzaktan eğitimin gündeme geldiği anlaşılmaktadır. Bozkurt (2017), uzaktan eğitim süreçlerinde kullanılan yaygın teknolojiler ve alanı etkileyen önemli olayları dikkate alarak ülkemizde uzaktan eğitimin tarihsel gelişimini; I. Dönem -Tartışma ve öneriler: Kavramsal (1923-1955), II. Dönem -Yazışarak: Mektupla (1956-1975), III. Dönem - Görsel-işitsel araçlarla: Radyo-Televizyon (1976-1995), IV. Dönem - Bilişim tabanlı: İnternet-Web (1996-...) olmak üzere dört döneme ayırmıştır. Günümüzde bilişim teknolojileri alanında yaşanan gelişmeler sayesinde çeşitli donanım ve yazılımlar aracılığıyla uzaktan eğitim faaliyetleri bilişim tabanlı yürütülmektedir. Bu kapsamda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından FATİH Projesi hayata geçirilmiş, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kurulmuştur. Bunun yanında içinde bulunduğumuz salgın sürecinde öğrencilere tablet bilgisayar dağıtımı yapılmakta, okullarda EBA Erişim Noktaları oluşturularak uzaktan eğitime yönelik dijital altyapı oluşturulmaya ve uzaktan eğitime erişim noktasında öğrencilere yönelik fırsat eşitliği sağlanmaya çalışılmaktadır.

Covid 19 salgını sürecinde uzaktan eğitim, Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden öğretmenler tarafından yapılan canlı dersler ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kurulan TRT EBA (İlkokul, Ortaokul, Lise) kanalları aracılığıyla yürütülmektedir. Uzaktan eğitimde yoğun olarak kullanılan EBA'nın eğitim öğretim faaliyetlerine olumlu katkılarının olduğu görülmektedir. Tüysüz ve Çümen (2016)'e göre EBA sistemini kullanan öğrencilerin çoğunluğu EBA'nın ödev, ders çalışma, konu tekrarı, derse ön hazırlık yapma ve sınavlara çalışma gibi hususlarda çok faydalı olduğunu ifade etmiştir. EBA'nın öğrencilere olumlu katkılar sağladığı farklı araştırmacılar tarafından da dile getirilmiştir (Aktay ve Keskin, Aydınözü, Sözcü ve Akbaş 2016). Her ne kadar yapılan bu çalışmalarla Covid 19 salgını sürecinde eğitim öğretim devam ettirilmeye çalışılsa da uzaktan eğitimde; öğrencilerin uzun süreli okuldan ayrı kalmaları, dijital ortama erişim farklılıkları, dijital araçların kullanımında öğrencilerdeki beceri eksikliği, maddi imkânsızlıklar nedeniyle yaşanan fırsat eşitsizliği, internete erişimde karşılaşılan altyapı sorunları vb. olumsuzluklarla karşılaşılmaktadır.

Türkçe eğitimi özelinde değerlendirildiğinde de uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu görülmektedir. Can ve Topçuoğlu Ünal (2018) tarafından yapılan araştırmada EBA'nın ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Covid 19 salgını sürecinde Türkçe derslerinin tamamen uzaktan eğitim yoluyla verilmeye başlanması bazı sorunları beraberinde getirmiştir. Bayburtlu (2020)'ya göre Türkçe ders kitaplarının dijital içeriklere uygunluğu ve EBA eğitim portalına uygunluğu açısından eksikliklerin olması, Türkçe öğretmenlerinin dijital içerik geliştirme konusunda yetersizliklerinin olması uzaktan eğitimde Türkçe dersinde yaşanan sorunlardan bazılarıdır. Yine Can ve Aydoğan (2018) tarafından yapılan araştırmada EBA Ders modülünde bulunan 5, 6, 7 ve 8. sınıflar için hazırlanan Türkçe ders videolarının 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlarla ilişkilendirilebilme bakımından yetersiz olduğu tespit edilmiştir.

Covid 19 salgını sürecinde Türkçe dersinde uzaktan eğitimin olumsuz etkilerine yönelik telafi çalışmalarının yapılması son derece önemlidir. Bu bağlamda uzaktan eğitimin Türkçe eğitiminde neden olduğu öğrenme kayıplarının belirlenmesi gerekmektedir. Öğrenme kaybı uzun süreli belleğe kaydedilmiş olan bilgilerin ilerleyen zaman içerisinde istenildiği zaman geri getirilmesinde başarısız olunmasıdır (Arı, 2005). Salgın öncesi yüz yüze eğitimde olduğu gibi salgın sürecinde uzaktan eğitim yoluyla yürütülen Türkçe dersleri de Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019) ile yürütülmektedir. Bu süreçte Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda uzaktan eğitime yönelik herhangi bir değişiklik ya da düzenleme yapılmamıştır. Yüz yüze eğitim ortamları ile uzaktan eğitim imkânları göz önünde bulundurulduğunda Türkçe eğitiminin çıktılarını oluşturan kazanımların öğrenciler tarafından kalıcı olarak öğrenilmesi konusunda öğrenme kayıplarının yaşanabileceği öngörülmektedir. Bu süreçte tespit edilecek öğrenme kayıplarının planlanacak olan bundan sonraki uzaktan eğitim planlamalarına ve telafi eğitimlerine yön vereceği düşünülmektedir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden hareketle Covid 19 salgını sürecinde Türkçe eğitiminde yaşanan öğrenme kayıplarına ilişkin durum tespiti yapmaktır. Bu amaç doğrultusunda katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir.

- 1- Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitim imkânları MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'ndaki özel amaçların karşılanabilmesi açısından yeterli midir? Nedenleriyle kısaca belirtiniz.
- 2- Covid-19 nedeniyle ülkemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitim, ortaokul Türkçe dersinde öğrenme kayıplarına neden olmaktadır mıdır? Kısaca değerlendiriniz.
- 3- Covid-19 nedeniyle ülkemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitim okuma becerisine yönelik öğrenme kayıplarına neden olmaktadır mıdır? MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan okuma becerisine yönelik kazanımları göz önünde bulundurarak kısaca değerlendiriniz.
- 4- Covid-19 nedeniyle ülkemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitim yazma becerisine yönelik öğrenme kayıplarına neden olmaktadır mıdır? MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan yazma becerisine yönelik kazanımları göz önünde bulundurarak kısaca değerlendiriniz.
- 5- Covid-19 nedeniyle ülkemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitim konuşma becerisine yönelik öğrenme kayıplarına neden olmaktadır mıdır? MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan konuşma becerisine yönelik kazanımları göz önünde bulundurarak kısaca değerlendiriniz.

- 6- Covid-19 nedeniyle ülkemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitim dinleme becerisine yönelik öğrenme kayıplarına neden olmakta mıdır? MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer alan dinleme/izleme becerisine yönelik kazanımları göz önünde bulundurarak kısaca değerlendiriniz.
- 7- Covid-19 nedeniyle ülkemizde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıplarına yönelik telafi çalışmaları yapıyor musunuz? Öğrenme kayıplarına yönelik ne tür telafi çalışmaları yapılabilir?

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışması olarak yürütülmüştür. Araştırmalarda durum çalışmaları, a) bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, b) bir olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek, c) bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılır (Gall, Borg ve Gall, 1996). Yıldırım ve Şimşek (2016)'e göre nitel durum çalışmasında bir duruma ilişkin etkenler (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb.) bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılır. Covid 19 salgını sürecinde öğrenme kayıpları açısından Türkçe eğitiminde uzaktan eğitimin durumu belirlenmek istendiğinden nitel durum çalışması tercih edilmiştir. Araştırmada uzaktan eğitim sürecinde Türkçe dersinde yaşanan öğrenme kayıplarına yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmuş, öğrenme kayıpları açısından uzaktan eğitim değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Katılımcılar

Bu araştırma gönüllü Türkçe öğretmenlerinden oluşan katılımcılar ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar belirlenirken amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Amaçlı örneklemede araştırmacılar ana olgu hakkında bilgi edinmek veya onu anlamak için bireyleri ve araştırma mekânlarını maksatlı bir biçimde seçerler (Creswell, 2017). Katılımcılar, nitel araştırmalarda amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan kritik durum örnekleme yöntemi (Yıldırım ve Şimşek, 2016) ile belirlenmiştir. Araştırma Türkiye'nin farklı illerinde görev yapan 131 Türkçe öğretmeni ile yürütülmüştür. Katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1: Katılımcılara Ait Betimsel Özellikler

	Frekans	Yüzde (%)
Eğitim Durumu		
Lisans	106	80,9
Yüksek Lisans	25	19,1
Kıdem		
0-5 yıl	30	22,9
6-10 yıl	38	28
11-15 yıl	24	18,3
16-20 yıl	19	14,5
21 yıl ve üzeri	20	15,3
Görev Yeri		
Köy	21	16
İlçe	57	43,5
İl	53	40,5

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 106 (%80,9)'sı lisans, 25 (%19,1)'i yüksek lisans mezunudur. Hizmet yılı 1-5 yıl olanlar 30 (%22,9) kişi, 6-10 yıl olanlar 38 (%28), 11-15 yıl olanlar 24 (%18,3), 16-20 yıl olanlar 19 (%14,5) ve hizmet yılı 21 yıl ve üzeri olanlar 20 (%15,3) kişidir. 21 (%16)'i köyde, 57 (%43,5)'si ilçe merkezinde, 53 (%40,5)'ü il merkezinde görev yapmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Görüşme formu uygulanmadan önce 2 alan uzmanının görüşü alınmıştır. Alan uzmanlarının görüşü doğrultusunda görüşme formundaki soruların anlaşılabilirliğine yönelik 5 Türkçe öğretmeni ile pilot görüşme yapılmıştır. Yapılan pilot görüşmeler neticesinde görüşme formundaki soruların anlaşılır olduğu görülmüştür.

Görüşme formu Covid 19 salgını sürecinde Türkçe eğitiminde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin neden olduğu öğrenme kayıpları hakkında Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019) göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Görüşme formu, "Google Forms" aracılığıyla oluşturulmuştur. Katılımcıların görüşleri doğrudan alıntılama yapılarak sunulmuştur. Katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin etik ilkeler göz önünde bulundurularak katılımcılar TÖ.1, TÖ.2, TÖ.3... şeklinde kodlanarak gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri içerik analizi kullanılarak incelenmiş, betimsel analiz ile tablolaştırılmıştır. Katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme formuna vermiş olduğu yanıtlar 7 kategoriye ayrılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen veriler araştırmacı tarafından incelendikten sonra 1 alan uzmanı tarafından da incelenmiş ve Miles-Huberman Modeli (1994), [Görüş Birliği/(Görüş Birliği+Görüş Ayrılığı)x100] ile verilerin güvenilirliği test edilmiştir. Yapılan inceleme sonucunda verilerin güvenilirlik oranı 0,90 olarak belirlenmiştir. Güvenirlik hesaplarının %70'in üzerinde çıkması, araştırma için güvenilir kabul edilmektedir (Miles ve Huberman, 1994). Buradan hareketle ulaşılan sonucun güvenilir olduğu görülmüştür.

Bulgular ve Yorum

Araştırmanın bulguları yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulardan hareketle 7 kategoride incelenmiştir.

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitim İmkânlarının (TRT Ortaokul, EBA, Canlı Dersler) Türkçe Dersi Öğretim Programı Özel Amaçlarının Karşılanabilme Yeterliliği Hakkındaki Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitim imkânları ile MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Özel Amaçları'nın karşılanabilme yeterliliği sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: Uzaktan Eğitim İmkânları ile MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Özel Amaçları'nın Karşılanabilme Yeterliliği

	N	%
Yeterlidir	7	5,3
Kısmen yeterlidir	84	64,1
Yeterli değildir	40	30,5
Toplam	131	100

Tablo 2'ye göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 7 (%5,3)'si uzaktan eğitim imkânlarını (TRT Ortaokul, EBA, Canlı Dersler) MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Özel Amaçlarının karşılanabilmesi açısından yeterli, 84 (%64,1)'ü kısmen yeterli bulmaktadır. 40 (30,5)'i ise uzaktan eğitim imkânlarını (TRT Ortaokul, EBA, Canlı Dersler) MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı Özel Amaçlarının karşılanabilmesi açısından yeterli bulmamaktadır.

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinin MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre yürütüldüğü ve yürütülmeye devam edeceği göz önünde bulundurulduğunda, uzaktan eğitim imkânlarının MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarını karşılayacak şekilde geliştirilmesi gerektiği görülmektedir. Diğer yandan MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda uzaktan eğitime yönelik düzenlemeler yapılması da düşünülebilir. Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplar doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda sunulmuştur.

"Mevcut uzaktan eğitim imkânlarıyla öğrenciye dönüt sağlamak çok zor. Özellikle bazı becerilerde öğrenciye süre vermek gerekiyor." (TÖ. 18)

"Uzaktan eğitim imkânları dil becerilerinin geliştirilmesi için yetersiz kalıyor. Öğrencilere eksikliklerini söylesek bile sürenin kısıtlılığından dolayı ya da öğrencilerin konuşmamasından dolayı yeterli verim alınmıyor." (TÖ. 31)

"Türkçe dersine yönelik amaçların gerçekleştirilebilmesi için uzaktan eğitimdeki ders süreleri yetersiz." (TÖ. 44)

"Uzaktan eğitimde güvenlik sorunları nedeniyle öğrencilerin kameraları açtırılmıyor, hatta çoğu öğretmen de açmıyor. Bu da bazı becerilerin öğretilmesi ve beden dili kullanımıyla ilgili kazanımlarda sorunlara yol açıyor." (TÖ. 89)

"Öğrencilerden sağlıklı dönüt alınamayan imkânlarla bu amaçların gerçekleştirilmesi zor." (TÖ. 106)

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitimin Ortaokul Türkçe Dersinde Neden Olduğu Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: Uzaktan Eğitimin Türkçe Dersinde Neden Olduğu Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

	N	(%)
Okuma	84	64,1
Yazma	114	87
Konuşma	66	50,4
Dinleme/İzleme	57	43,5
Dilbilgisi	77	58,8

Tablo 3'e göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 84 (%64,1)'ü Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitim sürecinde okuma becerisinde, 114 (%87)'ü yazma becerisinde, 66 (%50,4)'sı konuşma becerisinde, 57 (%43,5)'si dinleme/izleme becerisinde, 77 (%58,8)'si dil bilgisi öğretiminde öğrenme kayıplarının yaşandığını düşünmektedir.

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde öğrenme kayıplarına neden olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenme kayıplarının

yaşandığı beceri alanlarına bakıldığında en fazla öğrenme kaybının yazma becerisi alanında yaşandığı anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla okuma becerisi, dil bilgisi öğretimi, konuşma becerisi, dinleme/izleme becerisi takip etmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı bu süreçte MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda herhangi bir düzenlemeye gitmemiştir. Yüz yüze eğitim sürecinde olduğu gibi uzaktan eğitim sürecinde de Türkçe dersleri mevcut programa göre yürütülmektedir. Yüz yüze eğitim ortamları ile uzaktan eğitim ortamları kıyaslandığında aynı programın eşit derece yürütülebilmesi mümkün gözükmemektedir. Bu açıdan MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uzaktan eğitim ortamları göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenmesi yararlı olacaktır. Araştırmaya katılan bazı Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplar doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda sunulmuştur.

"30 dakikalık derslerle programın yetiştirilmesi mümkün değil. Öğrencilerin kazanımlara yönelik uygulamalar yapabileceği ortamlar sunulmalı." (TÖ.7)

"Destekleme ve yetiştirme kurslarına uzaktan eğitim sürecinde de yer verilmelidir." (TÖ.13)

"Öğrenciler müfredatın tamamından sorumlu tutuluyor. Bu şartlarda müfredatın tamamını vermek mümkün değil. Bağlantı sorunları nedeniyle derslere başlamak zaten 5-10 dakikamızı alıyor." (TÖ.34)

"Müfredatın seyreltilmesi, işlenen konuların farklı formatlarda öğrencilere ulaştırılması gerekiyor." (TÖ.52)

"Uzaktan eğitime uygun kitaplar hazırlanıp kitaplardaki gereksiz etkinlikler çıkarılırsa öğrenme kayıpları da azalacaktır." (TÖ.61)

"Uzaktan eğitime yönelik öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilmeli. Ayrıca online eğitim setlerinde çeşitlilik arttırılabilir. Ek dersler ve destekleme yetiştirme kursları ile desteklenmeli." (TÖ.99)

"Veli ve öğrenciler bilinçlendirilmeli, ders saati ve süresi arttırılmalı." (TÖ.126)

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitimin Okuma Becerisine Yönelik Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin okuma becerisine yönelik neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4: Uzaktan Eğitimin Okuma Becerisine Yönelik Neden olduğu Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

	N	(%)
Okuma Stratejileri	89	67,9
Yazı Türünün Özelliğine Uygun Okuma	74	56,5
Okuduğunu Anlama, Yorumlama ve Çıkarımda Bulunma	94	71,8
Sözcük Öğretimi	55	42
Dil bilgisi Öğretimi	79	60,3
Metin Türleri	41	31,3
Metnin Yapı Özellikleri	64	48,9
Görsel Okuma	52	39,7

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 89 (%67,9)'u okuma stratejileri, 74 (%56,5)'ü yazı türünün özelliğine uygun okuma, 94 (%71,8)'ü okuduğunu anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma, 55 (%42)'i sözcük öğretimi, 79 (%60,3)'ü dil bilgisi öğretimi, 41 (%31,3)'i metin türleri, 64 (%48,9)'ü metnin yapı özellikleri, 52 (%39,7)'si görsel okuma konusunda öğrenme kaybı yaşandığını düşünmektedir.

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin okuma becerisine yönelik en fazla okuduğunu anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma konusunda öğrenme kaybına neden olduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla okuma stratejileri, dil bilgisi öğretimi, yazı türünün özelliğine uygun okuma, metnin yapı özellikleri, sözcük öğretimi, görsel okuma, metin türleri konuları takip etmektedir.

Okuma becerisinin geliştirilebilmesi için öğrencilerden okuduklarını anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma gibi konularda dönütlerin alınması gerekmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde ders sürelerinin daha kısa olması öğrencilerden bu konularda dönüt alınmasını güçleştirmektedir. Ayrıca uzaktan eğitim imkânlarının öğrencilerde okuma alışkanlığı kazandırılması konusunda yapılacak uygulamalar açısından da yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan bazı Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplar doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda sunulmuştur.

“Canlı derslerde okuduğunu anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma çalışmaları için ders süresi yetersiz. 30 dakikalık ders ancak metni okuma çalışmasına yeterli oluyor. Metni değerlendirme sonraki derse kalıyor. Sonraki derse kadar öğrenciler metni unuttuğu için baştan almak zorunda kalıyoruz. Yine süre yetmediği için metni değerlendirme çalışmaları kalıyor. Diğer konuları yetiştirmek için sadece metni okumayla yetinip geçmek zorunda kalıyoruz.” (TÖ.6)

“En önemli konu okuduğunu anlama konusu bence. Çünkü okuduğunu anlama temel bir konu. Okuduğunu anlamada sorun yaşayan bir öğrenci sadece Türkçe dersinde değil bütün derslerde başarısız olacaktır.” (TÖ. 10)

“Bu yılki ders kitabındaki metinler online eğitime uygun düzenlenebilirdi. Bazı metinler çok uzun. 30 dakikalık ders bazen sadece metni okumakla geçiyor.” (TÖ. 59)

“Okuma becerisinin geliştirilebilmesi için okuma alışkanlığı kazandırmak gerek. Bu süreçte öğrencilerin takibi çok zor. Yüz yüze eğitimde haftalık bir saatimizi okuma saati olarak ayırıyorduk. Uzaktan eğitim de bu mümkün değil.” (TÖ.73)

“Bütün derslerden uzaktan eğitim yapılmaya çalışılıyor. Bu süreçte vakit kaybından başka bir faydası olmayan bazı dersler kaldırılıp bu derslerin yerine ekstra okuma anlama çalışmaları konulabilir.” (TÖ.95)

“Kelime dağarcığı Türkçe öğretimi için olmazsa olmaz. Uzaktan eğitim sosyal öğrenme ortamı sağlamadığı için çocuklar bu süreçte kelime dağarcıklarına hiç yeni kelime atamadı.” (TÖ.115)

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitimin Yazma Becerisine Yönelik Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin yazma becerisine yönelik neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Uzaktan Eğitimin Yazma Becerisine Yönelik Neden olduğu Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

	N	(%)
Yazma Stratejileri	92	70,2
Yazma Süreci (Hazırlık, Yazma, Kontrol, Düzeltme, Paylaşma)	115	87,8
Yazım ve Noktalama Kuralları	107	81,7
Konuya Uygun Yazma	59	45
Türe Uygun Yazma	59	45
Sözcük ve Sözcük Grubu Kullanımı	68	51,9

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 92 (%70,2)'si yazma stratejileri, 115 (%87,8)'i yazma süreci (hazırlık, yazma, kontrol, düzeltme, paylaşma), 107 (%81,7)'si yazım ve noktalama kuralları, 59 (%45)'u konuya uygun yazma, 59 (%45)'u türe uygun yazma, 68 (%51,9,3)'i sözcük ve sözcük grubu kullanımı konusunda öğrenme kaybı yaşadığını düşünmektedir.

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde, Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin yazma becerisine yönelik en fazla yazma süreci (hazırlık, yazma, kontrol, düzeltme, paylaşma) konusunda öğrenme kaybına neden olduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla yazım ve noktalama kuralları, yazma stratejileri, sözcük ve sözcük grubu kullanımı, konuya uygun yazma ve türe uygun yazma konuları takip etmektedir.

Yazma, sürece dayalı bir beceridir. Bu süreçte öğrencilerin yapmış olduğu çalışmalar denetlenmeli ve öğrencilere dönütler sağlanarak eksiklerin ve yanlışların düzeltilmesi gerekmektedir. Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitim imkânlarının yazma sürecinin etkili yürütülebilmesi konusunda yetersiz kaldığı, bu durumun da öğrencilerde yazma becerisinin geliştirilmesini olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan bazı Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplar doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda sunulmuştur.

"Uzaktan eğitim sürecinde yazmaya yönelik yaşadığımız en büyük sıkıntı uygulama konusu. Öğrencilere yazma uygulamaları yaptırma konusunda yeterli vakit yok maalesef." (TÖ. 58)

"Yazma becerisinin geliştirilebilmesi için öğrencilere farklı etkinlikler yaptırılması gerekir. Bu etkinlikler üzerinden alınan ürünler değerlendirilerek öğrencilere dönütler sağlanmalı. Bu da etkinlik sürecinde sürekli iletişimi gerektiren bir konu. Uzaktan eğitim de bu imkân çok kısıtlı." (TÖ.76)

"Uzaktan eğitim öğrencilerin yazdıklarını değerlendirme imkânı vermiyor. Bunun için yazmaya teşvik edecek yarışmalar düzenlenip sonuçlarıyla ilgili ciddi dönüşler yapmak faydalı olabilir." (TÖ. 104)

"Yazma çalışmaları anında değerlendirilmeli. Çocuklar zaten yazma konusunda çok isteksiz. Bir de ara verildiğinde ne yazdığını bile unutuyor." (TÖ.108)

"Uzaktan eğitim sürecinde yazma çalışmalarını ödevler üzerinden yürütebiliyoruz. Canlı derslere katılmayan ya da ödevini yapıp göndermeyen çocuklar açısından bu, kayıp oluyor." (TÖ.112)

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitimin Konuşma Becerisine Yönelik Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin konuşma becerisine yönelik neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6: *Uzaktan Eğitimin Konuşma Becerisine Yönelik Neden olduğu Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler*

	N	(%)
Konuşma Stratejileri	85	64,9
Beden Dili Kullanımı	112	85,5
Sözcük Seçimi ve Sözcüklerin Doğru Kullanımı	60	45,8
Mantıksal Bütünlük	72	55
Konuya Uygunluk	42	32,1

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 85 (%64,9)'i konuşma stratejileri, 112 (%85,5)'si beden dili kullanımı, 60 (%45,8)'i sözcük seçimi ve sözcüklerin doğru kullanımı, 72 (%55)'si mantıksal bütünlük, 42 (%32,1)'si konuya uygunluk konusunda öğrenme kaybı yaşadığını düşünmektedir.

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin konuşma becerisine yönelik en fazla beden dili kullanımı konusunda öğrenme kaybına neden olduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla konuşma stratejileri, mantıksal bütünlük, sözcük seçimi, sözcüklerin doğru kullanımı ve konuya uygunluk konuları takip etmektedir.

Konuşma becerisinin geliştirilebilmesi için karşılıklı olarak sözlü iletişim kurulabilecek ortam gereklidir. Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitim imkânları öğretmenler ve öğrenciler açısından sağlıklı iletişim ortamı sağlamakta yetersizdir. Bu durumun konuşma becerisini olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan bazı Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplar doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda sunulmuştur.

"Canlı derslerde güvenlik nedeniyle öğrencilere kamera açtıramıyoruz. Bu durum özellikle konuşma etkinliklerini çok olumsuz etkiliyor. Yüzünü görmediğimiz öğrenciyi konuşmaya dâhil edemiyoruz." (TÖ.17)

"Canlı derslerde ya da TRT EBA'da tek taraflı iletişim söz konusu. Öğretmen anlatıyor, öğrenci dinliyor. Konuşma zaten karşılıklı yapılan bir eylemdir. Bu şartlarda konuşma becerisini geliştirmek imkânsız." (TÖ.30)

"Uzaktan eğitim imkânları öğrencilerin beden dilini yorumlamalarına imkân vermiyor. Bunun için yüz yüze eğitim gerekli." (TÖ.54)

"Uzaktan eğitim sürecinde konuşma becerisi adına yapabildiğim tek etkinlik soru cevap." (TÖ.94)

"Konuşma becerisi yüz yüze bakarak birbirini görerek geliştirilebilir ancak. Canlı derslerde biz öğrencileri görmüyoruz." (TÖ.127)

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitimin Dinleme/İzleme Becerisine Yönelik Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin dinleme becerisine yönelik neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 7'de gösterilmiştir.

Tablo 7: *Uzaktan Eğitimin Dinleme/İzleme Becerisine Yönelik Neden olduğu Öğrenme Kayıplarına İlişkin Görüşler*

	N	(%)
Dinleme/İzleme Stratejileri	68	51,9
Dinlediğini/İzlediğini Anlama, Yorumlama	71	54,2
Sözlü Olmayan Mesajları Kavrama	93	71
Dinlediğini/İzlediğini Canlandırma	106	80,9
Sözcük Öğretimi	45	34,4

Tablo 7'ye göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 68 (%51,9)'i dinleme/izleme stratejileri, 71 (%54,2)'i dinlediğini/izlediğini anlama, yorumlama, 93 (%71)'ü sözlü olmayan mesajları kavrama, 106 (%80,9)'sı dinlediğini/izlediğini canlandırma, 45 (%34,4)'i sözcük öğretimi konusunda öğrenme kaybı yaşadığını düşünmektedir.

Katılımcıların görüşleri değerlendirildiğinde Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin dinleme/izleme becerisine yönelik en fazla dinlediğini/izlediğini canlandırma konusunda

öğrenme kaybına neden olduğu anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla sözlü olmayan mesajları kavrama, dinlediğini/izlediğini anlama, yorumlama, dinleme/izleme stratejileri, sözcük öğretimi konuları takip etmektedir.

Covid 19 salgını sürecinde uygulanan uzaktan eğitim imkânlarının sağlıklı bir şekilde karşılıklı iletişim kurmaya olanak sağlamadığı için dinleme becerisini olumsuz etkilediği anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan bazı Türkçe öğretmenlerinin verdiği cevaplar doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda sunulmuştur.

“Canlı derslerde öğrencilerin kameraları kapalı olduğu için dinleyip dinlemediklerini anlayamıyorum.” (TÖ.3)

“Dinleme etkinliklerinin yapılabilmesi için öğretmen ve öğrencilerin fiziki olarak aynı ortamda olması gerektiğini düşünüyorum. Canlı derslerde öğrencinin ekran da ismi var ama kendisi orada mı belli değil. Bazen direkt söz verdiğimizde öğrencinin orada olmadığını gördüğümüz zamanlar oluyor. Uzaktan eğitim dinleme becerisi için uygun değil.” (TÖ.15)

“Dinleme becerisi için karşılıklı iletişim gerekir. Uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerle tek yönlü bir iletişim kurabiliyoruz.” (TÖ.56)

“Dinleme ve izleme faaliyetleri teknolojik araçlarla daha dikkat çekici hale getirilebiliyor ancak öğrencilerden dönüt almakta çok zorlanıyorum.” (TÖ.79)

“Canlı ders süreleri sadece dinleme ve izleme için yeterli oluyor. Dinlediğini ve izlediğini değerlendirmek için süre kalmıyor. Dinleme becerisinin geliştirilebilmesi için ders sürelerinin arttırılması gerek.” (TÖ.100)

Covid-19 Nedeniyle Ülkemizde Uygulanmakta Olan Uzaktan Eğitim Sürecinde Türkçe Dersine Yönelik Telafi Eğitimine İlişkin Görüşler

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin neden olduğu öğrenme kayıplarına yönelik Türkçe dersinde yapılan telafi eğitimine ilişkin görüşleri sorulmuştur. Öğretmenlerden elde edilen cevaplar Tablo 8 ve Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 8: *Uzaktan Eğitim Sürecinde Türkçe Dersinde Telafi Eğitimine İlişkin Görüşler*

	N	%
Hiçbir zaman yapmam	4	3
Bazen yaparım	33	25,2
Genellikle yaparım	61	46,6
Sürekli yaparım	33	25,2
Toplam	131	100

Tablo 8’e göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 33 (%25,2)’ü Türkçe dersine yönelik sürekli olarak, 61 (%46,6)’i genellikle, 33 (%25,2)’ü bazen telafi eğitimi yapmaktadır. 4 (%3)’ü ise Türkçe dersinde hiçbir zaman telafi eğitimi yapmamaktadır.

Tablo 9: *Uzaktan Eğitim Sürecinde Türkçe Dersinde Telafi Eğitimine İlişkin Görüşler*

	N	%
Yüz yüze eğitim	37	28,2
Ek canlı dersler	20	15,2
Farklı uygulamalar kullanılarak	15	11,4
Destekleme Yetiştirme Kursu	5	3,8

Tablo 9’a göre araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden 37 (%28,2)’si Covid 19 salgını sürecinde Türkçe dersinde yaşanan öğrenme kayıplarına ilişkin telafi çalışmalarının yüz yüze eğitime

başlandığında yapılabileceğini düşünmektedir. 20 (%15,2)'si mevcut uzaktan eğitim imkânları aracılığıyla ek canlı dersler konularak, 15 (%11,4)'i uzaktan eğitim sürecinde farklı uygulamalar kullanılarak, 5 (%3,8)'i destekleme ve yetiştirme kursları aracılığıyla telafi çalışmalarının yapılabileceğini düşünmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Yaşanan olağanüstü gelişmeler yaşamın tüm alanlarında olağanüstü tedbirler almayı gerekli kılmaktadır. Bütün dünyayı etkisi altına Covid 19 salgını eğitim öğretim faaliyetlerini de doğrudan etkilemiştir. Covid 19 salgını nedeniyle ülkemizde eğitim öğretim faaliyetleri Mart 2020'den itibaren uzaktan eğitim yoluyla devam etmektedir. Bu araştırma Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıplarına yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşlerini belirlemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Alan yazın incelendiğinde bu araştırmaya benzer araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Şen (2019), Güngör, Çangal ve Demir (2020), Ozan ve Göçmenler (2018), Plancı, Saltık ve Zenci (2020) ve Göker (2019) tarafından yapılan araştırmalarda "Uzaktan Eğitim ile Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi" konusu ele alınmıştır. Bu araştırmada ise Türkçe eğitiminde uzaktan eğitimin neden olduğu öğrenme kayıpları konusunda Türkçe öğretmenlerinin görüşleri değerlendirilmiştir.

Karakuş, Ucuzsatar ve Karacaoğlu (2020) tarafından yapılan araştırmada "Türkçe Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri" tespit edilmiştir. Bu araştırmada ise uzaktan eğitimin neden olduğu öğrenme kayıpları konusunda Türkçe öğretmenlerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Aydın (2020) tarafından yapılan araştırmanın bu araştırmayla paralel olduğu düşünülebilir. Ancak Aydın (2020) tarafından yapılan araştırmada Covid 19 döneminde Eba Tv üzerinden yapılan Türkçe dersleri değerlendirilmiştir. Bu araştırmada ise Covid 19 sürecinde Türkçe eğitimine yönelik uygulanmakta olan uzaktan eğitim çalışmalarının tümü göz önünde bulundurularak katılımcıların görüşleri doğrultusunda durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır.

Bayburtlu (2020) ve Özgül, Ceran ve Yıldız (2020) tarafından yapılan araştırmalar da her ne kadar bu araştırmaya benzer olsa da bunların da konuları bakımından bu araştırmadan farklı oldukları görülmektedir. Her iki araştırmada da Covid 19 sürecinde uzaktan eğitim yoluyla Türkçe dersinin nasıl işlendiğine yönelik Türkçe öğretmenlerinin görüşleri ortaya konulmaya çalışılırken bu araştırma da Covid 19 sürecinde uygulanan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın ele aldığı konu ve ortaya koyduğu sonuçlar bakımından yapılan diğer araştırmalardan farklı olduğu anlaşılmaktadır.

Olağanüstü durumların yaşandığı zamanlarda eğitim öğretim faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için alternatif eğitim uygulamalarının hayata geçirilmesi eğitimin bir süreç olarak devam etmesi açısından önemlidir. Yaşanmakta olan Covid 19 salgınının kısa süreli olmadığı göz önünde bulundurulduğunda bu süreçte uygulanmakta olan uzaktan eğitim uygulamalarının salgın boyunca devam edebileceği değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitim uygulamalarının test edilebilmesi, yaşanan aksaklıkların, sorunların tespiti ve çözümü açısından gerekli tedbirlerin alınarak uzaktan eğitimin verimli bir şekilde yürütülebilmesi için benzer çalışmaların yapılması oldukça önemlidir. Bu araştırmada Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıpları

konusunda Türkçe öğretmenlerinin görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerine Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıplarına ilişkin görüşleri sorulmuştur.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden sadece %5,3'ü Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitim imkânlarının (TRT Ortaokul, EBA, Canlı Dersler), MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı özel amaçlarının karşılanabilmesi açısından yeterli bulmaktadır. Uzaktan eğitim sürecinde Türkçe derslerinin Türkçe Dersi Öğretim Programı'na göre yürütülmekte olduğu düşünüldüğünde bu oranın çok düşük olduğu görülmektedir. Bu süreçte Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uzaktan eğitime uygun olacak şekilde düzenlenmesi yararlı olacaktır.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinden %64,1'i okuma becerisi, %87'si yazma becerisi, %50,4'ü konuşma becerisi, %43,5'i dinleme/izleme becerisi, %58,8'i dil bilgisi öğretiminde Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin öğrenme kayıplarına neden olduğunu düşünmektedir. Türkçe eğitiminin en temel amacı dil becerilerinin geliştirilmesidir. Elde edilen bu veriler değerlendirildiğinde Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitim, öğrencilerde dil becerilerinin geliştirilebilmesi açısından yetersizdir. Bu süreçte uzaktan eğitim imkânlarının dil becerilerinin geliştirilebilmesine imkân verecek şekilde düzenlenmesi ve gerekli iyileştirme çalışmalarının yapılması yararlı olacaktır. Dil becerilerinin geliştirilebilmesi için karşılıklı iletişim ortamı gereklidir. Özellikle bu becerilerinin geliştirilebilmesinde öğrencilerden alınacak dönütler çok önemlidir. Uzaktan eğitim sürecinde bu konudaki en önemli sorunun ders sürelerinin yetersizliği olduğu anlaşılmaktadır. Bu kapsamda uzaktan eğitim sürecinde ders sürelerinin tekrar düzenlenerek ders sürelerinin arttırılması gerekmektedir.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin, Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin okuma becerisi alanındaki öğrenme kayıplarına yönelik görüşleri değerlendirildiğinde %71'8'inin okuduğunu anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma kazanımlarına ilişkin öğrenme kaybı yaşandığı görüşünde oldukları görülmektedir. En fazla öğrenme kaybının bu beceride olduğu anlaşılmaktadır. Okuduğunu anlama, yorumlama ve çıkarımda bulunma sadece Türkçe dersinde değil, bütün derslerde öğrenci başarısını doğrudan etkileyen bir beceridir. Bu becerinin geliştirilememesi öğrencilerin bütün derslerdeki başarısını olumsuz yönde etkileyecektir. Bu bakımdan uzaktan eğitim sürecinde okuma, anlama, yorumlama vb. etkinliklerin verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe eğitiminde en fazla yazma becerisinde (%87) öğrenme kayıplarına neden olduğu araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden anlaşılmaktadır. Bu beceri alanında en fazla öğrenme kaybının yazma Süreci (Hazırlık, Yazma, Kontrol, Düzeltme, Paylaşma), (%87,8) konusunda olduğu görülmektedir. Yine araştırmaya katılan Türkçe öğretmenleri ikinci olarak yazım ve noktalama kuralları (%81,7) konusunda öğrenme kaybı yaşandığı görüşündedir. Ortaokul öğrencilerinin yazma becerisine yönelik elde edeceği kazanımlar ileriki yaşlarda Türkçenin doğru kullanımı konusunda temel oluşturmaktadır. Bu süreçte elde edilecek kazanımların aksaklığa uğraması Türkçenin doğru kullanımı açısından sorunlara yol açacağından uzaktan eğitim imkânlarının geliştirilmesi yararlı olacaktır.

Konuşma ve dinleme/izleme becerilerinin geliştirilebilmesi için karşılıklı sözlü iletişimin tam olarak sağlanması esastır. Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitim imkânlarının bu konuda yetersiz olduğu araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin görüşlerinden anlaşılmaktadır.

Uzaktan eğitimde öğrencilerin aktif olarak derslere katılımını ve öğrencilerden sağlıklı dönütlerin alınabilmesini sağlayacak uygulamaların geliştirilmesi bu konuda yararlı olacaktır.

Araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin, Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitimin Türkçe dersinde neden olduğu öğrenme kayıplarına yönelik genel olarak telafi eğitimi yaptıkları görülmektedir. Ancak Türkçe öğretmenlerinin görüşleri değerlendirildiğinde %28,2'si telafi çalışmalarının yüz yüze eğitim başladığında, %3,8'i de destekleme ve yetiştirme kursları ile yapılabileceğini düşünmektedir. Buradan uzaktan eğitim sürecinde yapılan telafi çalışmalarının yeterince verimli olmadığı düşünülebilir. Canlı derslerde yaşanan aksaklık ve sorunların telafi çalışmalarında da yaşanması, telafi çalışmalarının yüz yüze eğitime geçildiğinde yapılması öğrenme kayıplarının telafi edilebilmesi bakımından daha yararlı olacaktır.

Sonuç olarak araştırmaya katılan Türkçe öğretmenlerinin görüşlerine göre Covid 19 salgını sürecinde uygulanmakta olan uzaktan eğitim Türkçe eğitiminde öğrenme kayıplarına neden olmaktadır. Uzaktan eğitim uygulamalarının MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulanabilirliği açısından geliştirilmesi yararlı olacaktır. Aynı şekilde MEB 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uzaktan eğitim imkânlarıyla uygulanabilir olması için yeniden düzenlenmesi öğrenme kayıplarının önlenmesi açısından faydalı olacaktır.

Kaynakça

- Aktay, S. ve Keskin, T. (2016). Eğitim bilişim ağı incelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırma Dergisi*, 2(3), 27-44.
- Arı, A. (2005). *İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Yaz Tatillerindeki Öğrenme Kayıpları*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydın, E. (2020). Covid-19 Döneminde EBA Tv Üzerinden Yapılan Türkçe Derslerinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1) (Özel Sayı), 877-894.
- Aydınözü, D., Sözcü, U. ve Akbaş, V. (2016). Coğrafya öğretiminde eba içeriklerinin öğrenci başarısına etkisi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15),339-357.
- Bayburtlu, Y.S. (2020). Covid-19 pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde öğretmen görüşlerine göre Türkçe eğitimi. *Turkish Studies*, 15(4), 131-151.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Can, E. ve Aydoğan, Y. (2018). *Eba Ders Modülünde Yer Alan Türkçe Ders Videolarının 2018 Türkçe Dersi Öğretim Programı ile Uyumu*. Fatih Projesi Eğitim Teknolojileri Zirvesinde sunulan bildiri, Millî Eğitim Bakanlığı, Ankara. Erişim adresi: http://fatihprojesietz.meb.gov.tr/etz_2018_bildiri_kitab%C4%B1
- Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2018). Eğitim bilişim ağı kullanımının (EBA) ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 3(1), 61-68.
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları*. İstanbul: EDAM Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi.

- Demirtaşlı, R. N. (2014). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Rahime Nükhet DEMİRTAŞLI (Ed.), *Öğrenme, Öğretim ve Değerlendirme Arasındaki İlişkiler* (s. 1-27). Ankara: Edge Akademi.
- Gall, M. D., Borg, W. R. ve Gall, J. P. (1996). *Educational research an introduction* (6. Baskı). USA: Longman Publisher.
- Göker, M. (2019). *Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Uzaktan Eğitim Web Sitelerinin Kullanılabilirlik Açısından İncelenmesi (3 Dakikada Türkçe Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Güngör, H., Çangal, Ö. ve Demir, T. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Öğretimine İlişkin Öğrenci ve Öğretici Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1163-1191.
- Karabacak, K. (2017). Eğitim Bilimine Giriş. Ali ARSLAN (Ed.), *Eğitime İlişkin Temel Kavramlar* (s. 3-21). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241.
- Miles, M. B. And Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. Thousand Oaks, Sage Publication.
- Millî Eğitim Bakanlığı, (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara.
- Ozan, Ö. Ve Göçmenler, H. (2018). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Uzaktan Farklılaştırılmış Öğretimi Projesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 31 (Özel Sayı), 129-152.
- Özgül, E., Dilek, C. ve Yıldız, D. (2020). Uzaktan Eğitimle Yapılan Türkçe Dersinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1) (Özel Sayı), 395-412.
- Plancı, H., Saltık, O. ve Zenci, S.Ç. (2020). Açık ve Uzaktan Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğreticileri İçin Temel İlkeler. *Uluslararası Beşerî Bilimler Ve Eğitim Dergisi (IJHE)*, 6(14), 516-529.
- Sönmez, V. (2014). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Anı yayıncılık.
- Şen, Ü. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Uzaktan Eğitim Programları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*. 17(2),411-428.
- Tüysüz, C. ve Çümen, V. (2016). Eba ders web sitesine ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 278-296.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Genişletilmiş 10. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.